

Yoksulluk ve İşsizlik

Serdar Ulusoy*

Özet

Yoksulluk ve işsizliğin, gelir dağılımı, eğitim seviyesi ve enflasyon arasındaki korelasyonu inceleyen bir çalışmadır.

1 Giriş

Yoksulluk kişinin kendisi için olduğu kadar bulunduğu çevreyi, sosyo-ekonomik açıdan etkileyen, insanların tarihsel süreçte yapı taşlarından biri olduğu bu toplumların temel sorunlarından biridir. Bu olguları ele alırken yoksulluğu tek başına işlemeye çalışmak bilimsel açıdan eksikliğe sebep olabilir. Psikolojik, sosyolojik ve ekonomik etkilerinin yanında; insan hakları yönünden incelenen bir olgu olan yoksulluk kavramı, sosyal bilimler araştırmalarının her alanıyla temas edebilmektedir. Yoksulluğun oluşmasında işsizlik kavramı bütün ekonomilerin başlı başına sorunudur. Bu iki kavram birbiriyle korelasyon içindedir. Ekonomistlerin, gelir ve refahın bireylerin eğitim durumuyla ilişkilendirdiği çalışmaların temelinde toplumun içindeki insanların yoksulluktan kaynaklanan sınıf ayrımını sorgulama durumu vardır. İstihdam, eğitim politikaları yoksulluk ve işsizliği çözmek üzerine geliştirilir.

1.1 Çalışmanın Amacı

Yoksulluk ve işsizlik olgularını istatistiksel açıdan incelemeye çalışmak ,verilerin ışığında eğitim ve işsizliğin birbirlerini nasıl etkilediğini görürüz. Veriler günümüzde global firma ve işletmelerin stratejilerini oluşturur. bu bağlamda bireylerin gelirleri doğrultusunda sosyo-kültürel seviyesini oluşturduğunu görmeye çalışacağız. Ekonomik gelişmişliğin önemli göstergelerinden birisi eğitim seviyesinin yüksekliğidir bu açıklamalardan hareketle çalışmamızın amacı günlük hayatta soyut hale gelen bu kavramları istatistiklerle somut hale getirmektir. ## Literatür Eğitimin beklenen ikinci en önemli bireysel getirisi; eğitim seviyesi yükseldikçe gelir seviyesinin yükselmesi olarak tanımlanmaktadır.(ÇALIŞKAN, 2007). Yoksulluk ve işsizlik üzerine yapılan çalışmaların odak noktası gelir eşitsizliğidir, çalıştığı alanda istikrar yakalayan bireylerin iş hayatındaki aktif çalışması uzayacağı gibi kazançları da devamlılık

---

*19080248, [Github Repo](#)

yüzünden artacaktır. Göreli yoksulluk, Adam Smith'e göre; temel ihtiyaçlarını karşılayabilen, ancak kişisel kaynakların yetersizliği yüzünden toplumun genel refah düzeyinin altında kalan ve topluma sosyal açıdan katılımları engellenmiş olan kişileri ifade etmektedir. (KAYATAŞ, t.y.). Burada vurgulanmak istenen bireylerin yoksulluğunun değişken olduğudur. Temel ihtiyaçları karşılayabilecek kadar gelirin olması toplumun genel hayat standartlarının altında bir yaşama denk gelebilir. Eğer, bireylerin bilgi, beceri ve tutumlarında istenilen yönde bir değişiklik gerçekleşmemişse; ya da istenildiği düzeyde gerçekleşmemiş ise eğitim sürecinin öğrenme ile sonuçlanmadığı, yani başarısız olduğu kabul edilir (ÇALIŞKAN, 2007). Bireylerin yetişmesinde önemli faktör teşkil eden eğitim politikaları bireylerin harcamalarından tutumlarına kadar yön vereceğini belirtilmiştir. Uygulanan eğitim sisteminin yetersizliği işsizliğe ve yoksulluğa yol açacağı çıkarımında bulunabiliriz. Türkiye İstatistik Kurumunun (Isik ve Mert, 2011) 2004 Yoksulluk Çalışması verileri ülkede yoksulluğun özellikle eğitim düzeyi düşük olanlar, yevmiyeliler, ücretsiz aile işçileri, işsizler ve tarım, inşaat sektöründe çalışanlar arasında yaygın olduğunu göstermektedir.

(GÖKÇE, 2005) İşsizliği yapısal, friksiyonel ve devrevi olarak inceleyebiliriz.Devletler için işsizliğin neden kaynaklandığını gösteren veriler bu başlıklar altında tasnif edilir. Yoksulluk ve işsizliğin yol açtığı mental sorunlar, finansal gerginliğin psikolojiye yansımalarıdır (Weich ve Lewis, 1998). OECD ülkelerinde yapılan mutluluk endeksi raporlarında baz alınan verilerden elde edilen sonuçların arka planında, eğitim kalitesi düşük ülkeler, işsizlik, yoksulluk ve buradan hareketle psikolojisi çöken bireyler ve toplumlar görülür. Yüksek yoksulluk, ekonomik kalkınmayı gerçekleştirme maliyetlerinin daha büyük olmasına ve ekonomik kalkınmayı engellemesine neden olur (Choirur vd., 2021). Ekonomik kalkınmayı hedefleyen ülkelerin başlıca sorunlarından biri olduğuna ulaşabiliriz bu açıklamadan hareketle amaçlanan ekonomik büyümeler hedeflerine ulaşmayabilir. Ülkeler maliye politikalarını uygularken ,kontrol altında tutmaya çalıştıkları parametreleri ekonomik büyümeyi gerçekleştirecek şekilde uygulamayı hedefler. Bu hedefler de işsizliği ve yoksulluğu azaltmaya yönelik olur.

2 Veri

Araştırmanın konusu olan yoksulluk ve işsizliği ülkelerin gelir dağılımları üzerinden oluşan verilerden hareketle gelir dağılımındaki eşitsizliği istatistiksel açıdan somut hale getirip eğitim, gelişmişlik düzeyinin yoksulluk ve istihdamı nasıl etkilediğini açıklayan verilerin ülkeler arasında nasıl bir farklılık yarattığını yansıtan parametrelere ulaşabiliriz.Bir ülkede eğitim seviyesinin artması hem bireysel hem de toplumsal olumlu sonuç doğurur. Bireysel açıdan; bireylerin verimlilik, dolayısıyla kazançlarının artmasını sağlayan, işsiz kalma riskini azaltan, işsizlik durumunda iş arama sürecini kısaltan, diğer doğrudan ve dolaylı getirileri ile yaşam kalitesinde belirgin artışlara neden olan eğitim, toplumsal açıdan; hem ekonominin ihtiyacı olan nicelik ve nitelikte işgücünü temin eden, hem de bilgi birikimine yaptığı katkılarla üretim teknolojisindeki yenilikleri mümkün kılan bir süreç olarak, ekonomik büyüme üzerinde belirleyici rol oynar.Gelişmişlik düzeyini gelir dağılımını ve enflasyonu ele parametre olarak aldığımız verilerde Oecd ülkeleri ve Amerika Kıtasından diğer coğrafyalara geniş bir inceleme analiz ortamı altında yoksulluğun, gelişmişlik düzeyinin az olduğu ülkelerde işsizliğin de görece yüksek olduğunu görebiliriz.(ÇALIŞKAN, 2007) (Şekil Gelir Dağılımı Grafiği 1) Yok-

sulluk oranı (powerty gap) OECD verileri, ülkelerin yoksulluk oranlarını karşılaştırmamıza olanak tanır. Yüksek yoksulluk oranlarına sahip ülkeler, yoksullukla mücadele politikalarının güçlendirilmesi gerektiğini gösterebilir. Yoksulluk Sınırları ve çıktı olarak karşımıza çıkan ortalamalar OECD'nin belirlediği yoksulluk sınırları, bir ülkede yoksulluk riski altında olan insanların sayısını belirlemek için kullanılır. Bu verilere dayanarak yapılan yorumlar, sosyal politikaların yoksulluk riskini azaltmadaki etkinliğini değerlendirebilir. Yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfusun azalması, Enflasyon ile mücadele aracı olan ekonomi politikalarının ülkeden ülkeye değişiklik gösterdiği sosyolojik açıdan farklılıkların kurumsal yapıların gelişmişlik düzeyi üzerinde etkisi olduğunu gösterebiliriz. Eğitim seviyesindeki gelişmişlik ortalamada olan dünya ülkelerde yüksek olduğundan enflasyonları düşüktür, işsizlik azdır. Nitelikli iş gücü ve eğitim seviyesi ile toplumun genel ortalamasının refah payından aldığı dilim Kanada, Abd, Avusturalya, Norveç vb. ülkelerde enflasyon oranlarından ve gelir seviyesinden görebiliriz bu ülkelerin karşısında karşılaştırma yapacağımız iki ülke Arjantin ve Türkiye olabilir. Arjantin'de %50-70 arası enflasyon bulunmaktadır, Türkiye'de %71 Enflasyon Oecd datalarına göre mevcuttur. (KAYATAŞ, t.y.)

Tablo 1: Özet İstatistikler

	Ortalama	Std.Sap	Min	Medyan	Mak
TIME	2011.24	4.25	2004.00	2011.00	2020.00
Value	826231.95	11407639.31	-6530000.00	1.04	1207000000.00
Year	2011.24	4.25	2004.00	2011.00	2020.00

Tablo 2: Özet İstatistikler

	Ortalama	Std.Sap	Min	Medyan	Mak
TIME	2011.00	7.69	1976.00	2013.00	2021.00
Value	0.12	0.04	0.04	0.12	0.29

Tablo 3: Özet İstatistikler

	Ortalama	Std.Sap	Min	Medyan	Mak
TIME	2010.50	6.35	2000.00	2010.50	2021.00
Value	2.78	3.88	-4.48	2.20	54.92

3 Yöntem ve Veri Analizi

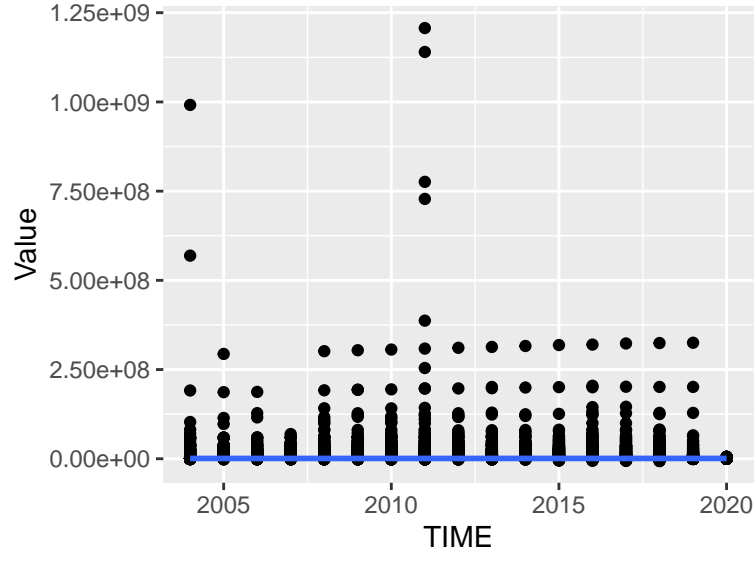
Veri analizimde tümevarım yoluyla elde ettiğim enflasyon gelir düzeyi ve gelişmişlik düzeyi üzerinden yoksulluk ve işsizlik konusunda çıkarımlar yapabiliriz. Dünya nüfusunda yoksulluğun boyutu, tüm yoksulluk türlerinde oldukça yüksektir. Türkiye'de ise mutlak yoksulluk

neredeyse sıfır iken, toplumun genel refah seviyesinin altında kalanların, yani göreceli yoksulluğun oranı AB ortalamalarının üstündedir. Ayrıca bu oran düşen yoksulluk oranları arasında Dolayısıyla göreceli yoksulluk, ülkemizin temel sorunları arasında yer almaktadır. Ocđ Avrupa ülkelerinin gelişmişlik oranı ve enflasyonun düşüklüğü arasındaki korelasyonu (Şekil 2 Enflasyon 2 gibi) görebiliriz. Çizgide olanlar Ocđ datalarına göre gelişmiş ülkeler arasında yer alır.İstihdam yüksek enflasyon düşüktür. T.Ürkiye’den hareketle diğer gelişmekte olan ülkeler Arjantin, Meksika gibi enflasyonun %40 ile %70’lere dayandığını ve ortalama çizginin üstünde bir noktada yer aldığını görebiliriz.Bu verilerden hareketle birinci grafik ve tabloya bağlayacak olursak konuyu gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelerin yanı sıra çok düşük olan dünya ülkelerininin ortalamayı düşürdüğünü örneğin ; Afrika,Güney Amerika ülkeri vb. Yoksulluğun tanımını yapmaktaki zorluk ölçülmesi için de geçerli ve bu ikikavram birbiriyle bağlantılıdır. Ölçüm yaparken hangi parametrelerin kullanılacağı, hangi özelliklere sahip kişilere yoksul denileceği sorusunu beraberinde getirmektedir. Verilerimde 18-65 yaş arası hedeflenmiştir. Buna rağmen yoksulluğu ölçmek için matematiksel hesaplamalara dayanan ve yoksulluğun nüfus içindeki oranının bulunmasına yönelik yöntemler geliştirilmiştir. (Şekil Gelir Dağılımı Grafiği 1 Gelir dağılımındaki özet tablomda Ocđ ülkeleri ve diğer ülkelerin mod medyan dağılımı mevcuttur. AB ülkeleri ve Amerika Kanada, Avusturalya gibi ülkelerin gelir dağılımının yüksekliğine karşın diğer dünya ülkelerindeki gelir dağılımını Dünya’da ortalama açısından azaltmıştır.Gelir dağılımının az olmasının sebeplerini çalışmamızda işlemişken bu parametrelerin sonucu matematiksel değerlere yansımıştır. Para birimi entegrasyonu ile kişi başına düşen gelirin düşüklüğü yüksek enflasyon yaşayan ülkeler ile refah içinde yaşayan ülkelerin dağılımına grafik ve tablolardan ulaşılabilir.

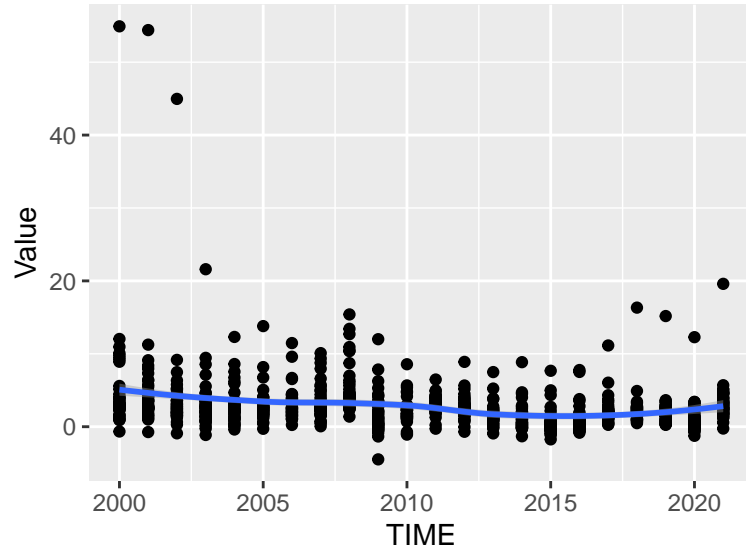
```
countries_income_distribution %>%
  ggplot(aes(x = TIME, y = Value)) +
  geom_point() +
  geom_smooth() +
  scale_x_continuous("TIME") +
  scale_y_continuous("Value")
```

```
Enflasyon %>%
  ggplot(aes(x = TIME, y = Value)) +
  geom_point() +
  geom_smooth() +
  scale_x_continuous("TIME") +
  scale_y_continuous("Value")
```

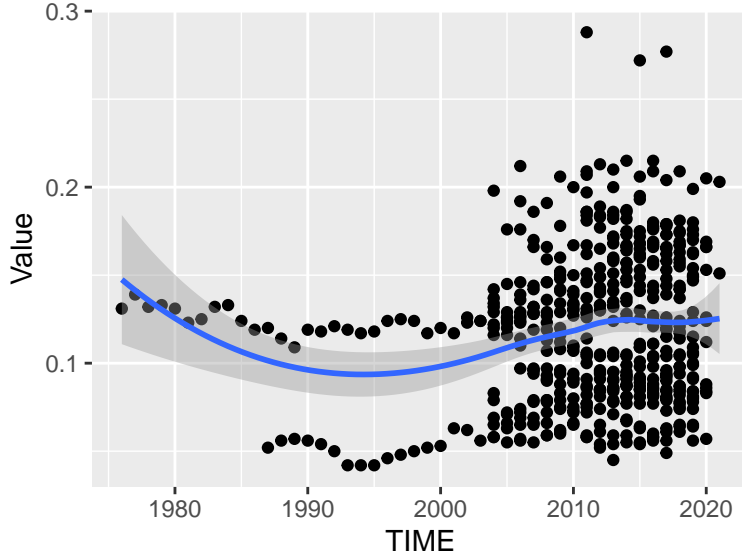
```
powerty %>%
  ggplot(aes(x = TIME, y = Value)) +
  geom_point() +
  geom_smooth() +
  scale_x_continuous("TIME") +
  scale_y_continuous("Value")
```


Şekil 1: Gelir Dağılımı Grafiği, echo =FALSE

Şekil 2: Enflasyon

Şekil 3: yoksulluk grafik

4 Sonuç

Veriler, grafiklere çevrilerek anlaşılması kolay hale getirildikten sonra, bu verilerle beraber yoksulluğun, işsizliğin ve eğitimin gelişmiş ülke olmakta ne kadar önemli olduğu her konu başlığının ayrı ayrı değerlendirilmesiyle beraber bu verilerin grafik yorumları ise fazlasıyla önem kazanmaktadır. Grafiklerin esas amacı Türkiye, Arjantin vb gelişmekte olan ülkelerin, gelişmesinde önemli paya sahip yoksulluğun ve işsizliğin düşürülmesinin yanı sıra eğitim arttırmanın gelişmiş ülke olmakta faydası ve somut gerçekliği yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenle OECD ülkelerinin özellikle avrupa ve kuzey amerika ortalamalarının gelişmişliğini ve refahını toplumsal olarak yakalayabilmek için bu analizimizden çıkaracağımız ders işsizliğin ve yoksulluğu düşürülmesi için öncelikle enflasyonun baskı altına alınması, dengede tutulup sabitlendikten sonra alım gücünün yükseltilmesi gerekmektedir. Bu bize alım gücüyle beraber işsizliğin azalması ve yoksulluğun düşürülmesi için bir çözüm sunar. Bir o kadar da önemli olan eğitimin yine OECD ülkelerinde olduğu gibi ortalama kalitenin seviyesine yükseltilmesi gelişmiş ülke olabilmek için bu yapıların onarılması ya da sistemlerin kurulması yine işsizliğin azaltılması ve yoksulluğun azaltılıp bilinçli toplum oluşturmak adına yadsınamaz bir gerçektir. Kurumların güçlü olmadığı ülkelerde gelişmişlik az veriler görece düşük kalmıştır. Bu bölümden çıkaracağımız sonuç ise ülke kalkınması, gelişmesi, işsizliğin ve yoksulluğu azaltılması gelir eşitsizliği ve pastanın düzgün dağıtılmaması belirli bir coğrafyanın istatistiksel olarak görece iyiliğini kapitalist Dünya sisteminin ve uluslararası piyasanın sonuçları arasındadır.

5 Kaynakça

- ÇALIŞKAN, Ş. (2007). Eğitim-işsizlik ve yoksulluk ilişkisi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7(13), 284-308. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susead/issue/28428/302807?publisher=selcuk?publisher=selcuk> adresinden erişildi.
- Choirur, R. vd. (2021). The Effect of Education and Unemployment on Poverty in Jambi Province. *Jurnal Ekonomi Pembangunan*, 19(01), 31-43. <https://ejournal.umm.ac.id/index.php/jep/article/view/16817/9517> adresinden erişildi.
- GÖKÇE, F. (2005). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Değişme Yöneticiliği Yeterlilikleri ve Değişme Sürecinde Gösterdikleri Davranışlar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 30(321), 24-30. <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TkRRNE9UTXo> adresinden erişildi.
- Isik, S. ve Mert, M. (2011). İşsizlik Ve Yoksulluk Sorununu Cozmeye Yönelik İstihdam/Gelir Garantisi Politikalarının Uygulanabilirliği: Antalya Örneği. *ISGUC, The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 13, 51-80. doi:10.4026/1303-2860.2011.0164.x
- KAYATAŞ, G. D. (t.y.). YOKSULLUKLA MÜCADELEDE İSTİHDAM POLİTİKALARININ ROLÜ. <https://media.iskur.gov.tr/15644/gizem-deniz-kayatas.pdf> adresinden erişildi.
- Weich, S. ve Lewis, G. (1998). Poverty, unemployment, and common mental disorders: population based cohort study. *Bmj*, 317(7151), 115-119. <https://www.bmj.com/content/bmj/317/7151/115.full.pdf> adresinden erişildi.